

Міністерство охорони здоров'я України
Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський медичний фаховий коледж

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ т.в.о. директора Кам'янець-
Подільського медичного фахового коледжу
від 02 листопада 2021 року за № 207
Віктор КЛИМ

Інструкція з охорони праці № 7-3

**щодо застосування первинних засобів пожежогашіння, їх утримання,
зберігання**

1. Загальні положення

1.1. Правила експлуатації вогнегасників (далі – Правила), які обов'язкові для виконання підприємствами, установами та організаціями (незалежно від виду їх діяльності та форм власності), посадовими особами, громадянами України, іноземними громадянами та особами без громадянства, що перебувають на території України, установлюють загальні вимоги до експлуатації вогнегасників загального призначення на об'єктах захисту вогнегасниками (далі – об'єкти).

1.2. Ці Правила не поширюються на:

- ✓ об'єкти, у яких зберігаються, виробляються або є в обігу вибухові речовини і засоби підривання, сильнодійні отруйні речовини, радіаційні та бактеріологічні засоби;
- ✓ об'єкти військового призначення;
- ✓ захисні споруди цивільної оборони;
- ✓ підземні споруди підприємств гірничовидобувної промисловості; електрорухомий склад, шахти, тунелі та підземні споруди метрополітену; транспортні засоби залізничного, повітряного, річкового та морського транспорту.

1.3. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, виходячи із специфічних умов та особливостей експлуатації вогнегасників на об'єктах, які належать до сфери їх управління, можуть розробляти свої галузеві правила експлуатації вогнегасників, що затверджуються у встановленому порядку після їх узгодження з Державним департаментом пожежної безпеки МНС України. Вимоги галузевих правил експлуатації вогнегасників мають бути не нижчі від установлених цими Правилами, а також не повинні суперечити викладеним у них положенням.

1.4. Нормативні посилання

У цих Правилах є посилання на такі нормативні акти:

- ✓ Закон України “Про пожежну безпеку”;
- ✓ Закон України “Про охорону праці”;

- ✓ ДСТУ 3675-98 Пожежна техніка. Вогнегасники переносні. Загальні технічні вимоги та методи випробувань;
- ✓ ДСТУ 3734-98 (ГОСТ 30612-99) Пожежна техніка. Вогнегасники пересувні. Загальні технічні вимоги;
- ✓ ГОСТ 2.601-95 ЕСКД. Эксплуатационные документы;
- ✓ ГОСТ 12.2.037-78 ССБТ. Техника пожарная. Требования безопасности;
- ✓ ГОСТ 12.4.009-83 ССБТ. Пожарная техника для защиты объектов. Основные виды. Размещение и обслуживание;
- ✓ ГОСТ 12.4.026-76 ССБТ. Цвета сигнальные и знаки безопасности;
- ✓ ГОСТ 15150-69 Машины, приборы и другие технические изделия.

Исполнения для различных климатических районов. Категории, условия эксплуатации, хранения и транспортирования в части воздействия климатических факторов внешней среды;

ГОСТ 24297-87 Входной контроль продукции. Основные положения;

ДНАОП 0.00-1.07-94 Правила будови та безпечної експлуатації посудин, що працюють під тиском (затверджені наказом Державного комітету України по нагляду за охороною праці від 18.10.94 N 104);

НАПБ В..01.054-98/510 Правила пожежної безпеки для підприємств і організацій автомобільного транспорту України (затверджені наказом Міністерства транспорту України від 21.12.98 N 527).

1.5. Терміни та визначення понять

У цьому нормативно-правовому акті нижченаведені терміни вживаються в такому значенні:

1.5.1. Вогнегасник – технічний засіб, призначений для припинення горіння подаванням вогнегасної речовини, що міститься в його корпусі, під дією надлишкового тиску, за масою і конструктивним виконанням придатний для транспортування і застосування людиною.

1.5.2. Вогнегасник загального призначення – вогнегасник, призначений для забезпечення протипожежного захисту об'єкта.

1.5.3. Вогнегасник спеціального призначення – вогнегасник, призначений для забезпечення протипожежного захисту об'єкта із специфічними умовами експлуатації та (або) особливостями пожежної небезпеки виробництва і (або) за конструктивним виконанням відрізняється від вогнегасника загального призначення.

1.5.4. Об'єкт захисту вогнегасником (вогнегасниками) – рухоме або нерухоме майно юридичної або фізичної особи, до якого встановлено вимоги пожежної безпеки і яке потребує наявності вогнегасника (вогнегасників) як елемента системи його захисту від пожежної небезпеки.

1.5.5. Експлуатація вогнегасника – стадія життєвого циклу вогнегасника, на якій реалізується і забезпечується його працездатність.

До стадій експлуатації вогнегасника належать: початок його експлуатації, зберігання, транспортування, очікування застосування за призначенням, застосування за призначенням, технічне обслуговування, а також завершення експлуатації.

- 1.5.6. Життєвий цикл вогнегасника – проміжок часу від виготовлення до завершення експлуатації вогнегасника.
- 1.5.7. Початок експлуатації вогнегасника – календарна дата, яку проставлено відділом технічного контролю виробника в паспорті та маркуванні вогнегасника.
- 1.5.8. Зберігання вогнегасника під час експлуатації – утримування вогнегасника в спорядженому стані у відведеному для його збереження місці протягом заданого строку.
- 1.5.9. Транспортування вогнегасника під час експлуатації – переміщення вогнегасника в спорядженому стані із застосуванням, за потреби, транспортних і вантажопідйомних засобів.
- 1.5.10. Очікування застосування за призначенням – наявність вогнегасника на об'єкті (захисту вогнегасником) у стані, придатному до застосування за призначенням, та у відведеному для його розміщення місці.
- 1.5.11. Технічне обслуговування вогнегасника – комплекс операцій, спрямованих на перевірку вогнегасника та забезпечення його працездатності в режимах очікування застосування за призначенням, транспортування і зберігання, або на прийняття рішень щодо ремонту чи зняття його з експлуатації.
- 1.5.12. Технічне діагностування вогнегасника – стадія технічного обслуговування, метою якої є визначення технічного стану вогнегасника, пошук несправності та прийняття рішення щодо його ремонту, технічного опосвідчення, перезарядження або завершення його експлуатації.
- 1.5.13. Завершення експлуатації вогнегасника – календарна дата в документі, який засвідчує неможливість відновлення працездатності вогнегасника з показниками якості, передбаченими технічними вимогами до нього.
- 1.5.14. Умови експлуатації вогнегасника – сукупність факторів, які діють на вогнегасник під час його експлуатації.
- 1.5.15. Уведення вогнегасника в експлуатацію – подія, яка фіксує готовність вогнегасника до очікування застосування за призначенням на об'єкті захисту вогнегасником і яка документально оформлена в установленому порядку.
- 1.5.16. Гарантійний термін експлуатації – проміжок часу, установлений виробником або пунктом технічного обслуговування вогнегасників і зазначений у паспорті та на маркуванні вогнегасника, протягом якого гарантується його працездатний стан за умови дотримання споживачем вимог інструкції з експлуатації.
- 1.5.17. Працездатний стан вогнегасника – стан вогнегасника, за яким значення параметрів, які характеризують його здатність виконувати задані функції, відповідають вимогам нормативних та експлуатаційних документів.
- 1.5.18. Огляд вогнегасника – первинна, а також періодична перевірка, яка проводиться візуально особою, відповідальною за пожежну безпеку об'єкта, з метою встановлення відповідності зовнішнього вигляду вогнегасника вимогам паспорта, правильності його розміщення, наявності непошкодженої пломби та пристрою блокування, відсутності механічних пошкоджень і слідів корозії, наявності робочого тиску (для закачного вогнегасника), а також

прийняття рішення про необхідність його технічного обслуговування або можливість подальшого очікування застосування за призначенням відповідно до експлуатаційних документів.

1.5.19. Ремонт вогнегасника – стадія технічного обслуговування, спрямована на заміну пошкоджених та (або) зношених деталей і складальних одиниць вогнегасника, які стали непридатними.

1.5.20. Зняття вогнегасника з експлуатації – подія, яка фіксує неможливість або недоцільність подальшого очікування застосування вогнегасника за призначенням чи його технічного обслуговування та яка документально оформлена в установленому порядку.

1.5.21. Регенерація вогнегасної речовини – технологічний процес відновлення фізико-хімічних властивостей вогнегасної речовини з метою її подальшого використання за призначенням.

1.5.22. Утилізування вогнегасної речовини – технологічний процес перероблення вогнегасної речовини, яка не підлягає регенерації, з метою використання її в інших сферах господарської діяльності, не пов'язаних з процесами припинення горіння.

1.5.23. Особа, відповідальна за пожежну безпеку на об'єкті, – особа, яка призначена наказом адміністрації об'єкта і має повноваження для розміщення та здійснення огляду вогнегасників на об'єкті, організації їх технічного обслуговування, ведення експлуатаційних документів і навчання працівників об'єкта правилам застосування вогнегасників.

1.5.24. Пункт технічного обслуговування вогнегасників (ПТОВ) – суб'єкт господарювання, який здійснює технічне обслуговування вогнегасників, засвідчує їх справність і має на це право згідно з чинним законодавством.

1.5.25. Спеціальне навчання – підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації за навчальними планами і програмами, затвердженими в установленому порядку.

2. Загальні вимоги до експлуатації вогнегасників

2.1. Під час експлуатації вогнегасників слід керуватися Законом України “Про пожежну безпеку”, національними та міждержавними стандартами, ДНАОП 0.00-1.07-94 та іншими нормативно-правовими актами, виходячи з галузі їх застосування, що регламентують вимоги до експлуатації вогнегасників.

2.2. Дотримання цих Правил сприяє забезпеченню працездатного стану вогнегасників протягом життєвого циклу, схема якого наведена в додатку 1.

2.3. Забезпечення виконання вимог цих Правил покладається на керівників підприємств, установ та організацій (далі – підприємства) і на уповноважених ними осіб.

Забезпечення виконання вимог цих Правил у житлових будинках (квартирах) приватного житлового фонду та інших приватних окремо розташованих господарських спорудах і гаражах, на територіях, у дачних будинках та на садових ділянках покладається на їх власників чи наймачів, якщо інше не обумовлено договором найму.

Громадяни України, іноземні громадяни та особи без громадянства, які перебувають на території України, зобов'язані забезпечувати вогнегасниками будівлі, що належать їм на правах особистої власності, виконувати умови їх експлуатації та вміти їх застосовувати при виникненні пожежі.

2.4. Керівники підприємств або уповноважені ними особи (далі – власники), а також орендарі, якщо це обумовлено договором оренди, зобов'язані: забезпечувати дотримання вимог цих Правил, стандартів, норм, а також вимог приписів і постанов органів державного пожежного нагляду та державного нагляду за охороною праці;

- ✓ забезпечувати організацію експлуатації та технічного обслуговування вогнегасників;
- утримувати вогнегасники у працездатному стані;
- ✓ не допускати застосування вогнегасників не за призначенням;
- ✓ своєчасно організовувати проведення оглядів вогнегасників;
- ✓ організовувати навчання працівників правилам застосування вогнегасників за призначенням.

2.5. На кожному підприємстві наказом або розпорядженням адміністрації повинна бути призначена особа, відповідальна за пожежну безпеку на об'єкті, обов'язки якої мають бути відображені у відповідних посадових документах (функціональних обов'язках, інструкціях, положеннях тощо).

Експлуатація вогнегасників на підприємствах без призначення особи, відповідальної за пожежну безпеку на об'єкті, не допускається.

2.6. Особа, відповідальна за пожежну безпеку на об'єкті, повинна пройти спеціальне навчання за навчальними програмами, погодженими Державним департаментом пожежної безпеки МНС України, і після складання заліку отримати посвідчення встановленого зразка. Один раз на три роки навчальним закладом, який видав посвідчення, проводиться перевірка знань особи, відповідальної за пожежну безпеку на об'єкті.

2.7. Особа, відповідальна за пожежну безпеку на об'єкті, зобов'язана забезпечити:

- виконання вимог цих Правил;
 - утримання вогнегасників у працездатному стані шляхом своєчасного проведення їх огляду та організації технічного обслуговування;
 - контроль за систематичним веденням експлуатаційних документів;
- навчання працівників підприємства правилам застосування вогнегасників за призначенням.

2.8. Для забезпечення працездатного стану та якісної експлуатації вогнегасників на підприємстві має бути організовано їх технічне обслуговування. Для виконання робіт з технічного обслуговування вогнегасників підприємство укладає договір з пунктом технічного обслуговування вогнегасників (далі – ПТОВ) відповідно до вимог чинного законодавства України. Для власних потреб допускається створення на

підприємстві власного ПТОВ за умови його відповідності вимогам цих Правил.

2.9. Виробники або уповноважені ними постачальники зобов'язані забезпечити проведення технічного обслуговування вогнегасників на всій території України за регіональним принципом (розподілом) шляхом створення власних ПТОВ або надання повноважень існуючим ПТОВ, перелік яких має бути наведений у паспорті на кожний вогнегасник. Уповноваження здійснюється шляхом укладання договору.

2.10. Організація та проведення спеціальних навчань працівників ПТОВ на право здійснення технічного обслуговування вогнегасників проводиться за затвердженими в установленому порядку навчальними програмами, погодженими Державним департаментом пожежної безпеки МНС України, з обов'язковим проведенням практичних занять.

3. Організаційні заходи щодо забезпечення експлуатації вогнегасників

3.1. Вибір типу та визначення необхідної кількості вогнегасників для захисту об'єкта здійснюється згідно з чинними типовими нормами належності вогнегасників та галузевими правилами пожежної безпеки.

3.2. Вогнегасники, якими оснащується об'єкт, повинні відповідати вимогам ДСТУ 3675-98 або ДСТУ 3734-98 (ГОСТ 30612-99) та ГОСТ 12.2.037-78, технічних умов, експлуатаційних документів виробників і бути сертифікованими в Україні в установленому порядку.

3.3. Вогнегасники перед придбанням та розміщенням на об'єкті повинні обов'язково пройти первинний огляд особою, відповідальною за пожежну безпеку на об'єкті. Під час проведення первинного огляду встановлюють, що:

- вогнегасники мають сертифікат відповідності;
- на кожний вогнегасник у наявності є паспорт;
- пломби на вогнегасниках не порушені;
- вогнегасники не мають видимих зовнішніх пошкоджень;
- стрілки індикаторів тиску закачних вогнегасників перебувають у межах робочого діапазону (у зеленому секторі шкали індикатора) залежно від температури експлуатації;
- на маркуванні кожного вогнегасника і в його паспорті вказано виробника та ПТОВ, які мають право проводити його технічне обслуговування, дату виготовлення (продажу) та дату проведення технічного обслуговування.

3.4. Після проведення первинного огляду вогнегасникам присвоюються облікові (інвентарні) номери за прийнятою на об'єкті системою нумерації.

3.5. Особа, відповідальна за пожежну безпеку на об'єкті, повинна оформити журнал обліку вогнегасників на об'єкті (додаток 2), у якому реєструються:

- тип і обліковий номер кожного вогнегасника, а також місце його розміщення на об'єкті;
- дати проведення періодичних оглядів вогнегасників та прізвище особи, яка їх проводила;

- результати періодичних оглядів вогнегасників;
- дати проведення технічного обслуговування (або діагностування) та прізвище особи (або номер посвідчення), яка їх проводила, а також дати проведення наступного технічного обслуговування;
- інформація про направлення вогнегасників на технічне обслуговування до ПТОВ та про їх повернення на місце розташування після проведення технічного обслуговування.

На технічне обслуговування з об'єкта дозволяється відправляти без заміни не більше 50 % вогнегасників від їх загальної кількості.

3.6. На об'єкті вогнегасники повинні розміщуватися згідно з ГОСТ 12.4.009-83 з урахуванням вимог експлуатаційної документації на них.

3.7. Вогнегасники слід розміщувати у легкодоступних і помітних місцях, а також поблизу місць, де найбільш імовірна поява осередків пожежі. При цьому необхідно забезпечити їх захист від дії сонячних променів, опалювальних і нагрівальних приладів, а також хімічно агресивних речовин (середовищ), які можуть негативно вплинути на їх працездатність. Вогнегасники в місцях розміщення (у середині будинків і приміщень, біля входів або виходів з них, у коридорах) не повинні створювати перешкоди під час евакуації людей.

3.8. Переносні вогнегасники розміщують шляхом навішування за допомогою кронштейнів на вертикальні конструкції на висоті не більше 1,5 м від рівня підлоги до нижнього торця вогнегасника і на відстані від дверей, достатній для їх повного відчинення, або встановлюють у пожежні шафи пожежних кранів, на пожежні щити чи стенди, підставки чи спеціальні тумби.

3.9. Розміщення вогнегасників за допомогою кронштейнів на вертикальні конструкції, установлення їх у пожежних шафах або тумбах має бути виконано таким чином, щоб забезпечувати можливість прочитування маркувальних написів на їх корпусах.

3.10. На транспортних засобах переносні вогнегасники розміщують у кабіні біля водія в легкодоступному для нього місці і встановлюють за допомогою кронштейнів. Конструкція кронштейна згідно з ГОСТ 12.2.037-78 повинна надійно утримувати вогнегасник, не закривати своїми елементами маркувальні написи на його корпусі, бути зручною для встановлення і оперативного зняття вогнегасника. Вогнегасники, які розміщують поза кабінною, потрібно захищати від впливу атмосферних опадів, сонячних променів і бруду. Згідно з НАПБ В.01.054-98/510 забороняється зберігання вогнегасника в багажнику легкового автомобіля, кузові вантажного автомобіля та інших місцях, доступ до яких обмежений.

3.11. Вогнегасники, які розміщуються поза межами приміщень або в неопалювальних приміщеннях та не призначені для експлуатації за температури нижче 5° С, на холодний період року необхідно переносити в придатне для їх зберігання приміщення. У таких випадках на пожежних щитах та стендах повинна розміщуватись інформація про місце розташування вогнегасників.

3.12. Вогнегасники повинні розміщуватись з урахуванням зручності їх обслуговування, огляду, користування, а також досягнення найкращої видимості з різних точок захищеного простору.

Підходи до місця розташування вогнегасників мають бути завжди вільними.

3.13. Для зазначення місцезнаходження вогнегасників на об'єктах повинні встановлюватися вказівні знаки згідно з ГОСТ 12.4.026-76. Знаки розташовують на видних місцях на висоті 2,0 – 2,5 м від рівня підлоги як у середині, так і поза приміщеннями.

3.14. У приміщеннях, у яких немає постійного перебування працівників, вогнегасники слід розміщувати ззовні приміщень або біля входу до них.

3.15. У приміщеннях, у яких працівники перебувають постійно, вогнегасники потрібно розміщувати в середині приміщень, запобігаючи створенню перешкод для евакуації людей.

3.16. Періодичний огляд вогнегасників

3.16.1. Періодичний огляд вогнегасників здійснюється особою, відповідальною за пожежну безпеку на об'єкті, не рідше одного разу на місяць.

3.16.2. Під час періодичного огляду перевіряються:

1) відповідність типу і заводського номера кожного вогнегасника його зареєстрованому обліковому номеру та місцю розташування на об'єкті;

2) наявність паспорта на кожний вогнегасник;

3) дата проведення технічного обслуговування кожного вогнегасника, яка повинна відповідати вимогам інструкції з експлуатації;

4) наявність та цілісність на кожному вогнегаснику пломби, пристрою блокування (запобіжної чеки), гнучкого рукава та кронштейна (якщо передбачено конструкцією);

5) відсутність видимих зовнішніх пошкоджень вогнегасників та слідів корозії на них;

6) положення стрілки індикатора тиску кожного закачного вогнегасника (крім вуглекислотного), яка повинна бути в межах робочого діапазону (у зеленому секторі шкали індикатора), залежно від температури експлуатації;

7) непошкодженість маркування (етикетки) кожного вогнегасника.

Невідповідність за підпунктом "1" усувається силами підприємства. У разі виявлення невідповідності за підпунктами "2 – 7" вогнегасники повинні бути направлені на ПТОВ для проведення технічного обслуговування.

3.16.3. Особі, відповідальній за пожежну безпеку на об'єкті, забороняється самотійно (або доручати іншій особі) здійснювати будь-які операції технічного обслуговування вогнегасників, спрямовані на відновлення їх працездатного стану.

3.16.4. Результати періодичних оглядів реєструються особою, відповідальною за пожежну безпеку на об'єкті, у журналі обліку вогнегасників на об'єкті (додаток 2).

3.17. Транспортування та зберігання вогнегасників

3.17.1. Транспортування та зберігання вогнегасників під час експлуатації повинно проводитися відповідно до вимог ГОСТ 15150-69, паспортів та

технічних умов на вогнегасники. Транспортування вогнегасників дозволяється всіма видами транспорту з обов'язковим дотриманням вимог та правил, установлених для кожного виду транспорту.

3.17.2. У разі зберігання вогнегасників, строк якого перевищує гарантійний, їх необхідно направити на ПТОВ для проведення технічного обслуговування.

3.17.3. Під час транспортування та зберігання вогнегасників повинні бути забезпечені умови, які запобігають їхньому механічному пошкодженню і впливу сонячних променів, нагрівальних приладів, вологи та хімічно агресивних речовин (середовищ).

3.18. Технічне обслуговування вогнегасників

3.18.1. ПТОВ повинен мати ліцензію на право здійснення робіт з технічного обслуговування вогнегасників, видану Державним департаментом пожежної безпеки МНС України, а також документ, що підтверджує відповідність надання послуг з проведення технічного обслуговування вогнегасників установленим законодавством вимогам, виданий акредитованим в установленому порядку органом із сертифікації, який уповноважений на здійснення цієї діяльності в законодавчо регульованій сфері.

Для здійснення технічного обслуговування вогнегасників у ПТОВ відповідно до ліцензійних умов має бути технічна документація на кожний тип вогнегасника, підготовлений персонал, виробничі площі та технологічне обладнання відповідно до технологічного процесу проведення технічного обслуговування вогнегасників та повірені засоби вимірювань.

3.18.2. ПТОВ приймає на технічне обслуговування вогнегасники, які мають сертифікат відповідності, та здійснює їх технічне обслуговування відповідно до вимог чинних нормативних та експлуатаційних документів розробника чи виробника вогнегасників.

3.18.3. У частині безпеки праці технічна та експлуатаційна документація повинна погоджуватися з територіальними органами Держнаглядохоронпраці України та іншими зацікавленими організаціями.

3.18.4. Працівники ПТОВ повинні мати документи, які підтверджують їх професійну кваліфікацію стосовно виконуваних ними робіт, та такі, що підтверджують своєчасне підвищення кваліфікації і перевірку знань з питань охорони праці та проходження спеціального навчання з технічного обслуговування вогнегасників.

3.18.5. ПТОВ, що надає послуги з технічного обслуговування, зобов'язаний надати споживачеві повну інформацію з питань технічного обслуговування вогнегасників.

Указану інформацію слід розміщувати в спеціально обладнаному приміщенні, де проводяться приймання і видача замовлень. У цьому приміщенні мають бути нормативно-правові акти та інформаційний щит зразків документів, з якими замовнику необхідно ознайомитись до того, як звернутись за послугами, а саме:

- копії документів, що засвідчують право ПТОВ здійснювати технічне обслуговування вогнегасників;

- правила надання послуг з технічного обслуговування вогнегасників;
- класифікація послуг, що надаються, з інформацією про їх трудомісткість чи вартість;
- форма і зразок договору з додатками, які оформлюються ПТОВ за згодою замовника;
- інформація про режим роботи та персонал, телефонні номери центральних органів виконавчої влади, телефонні номери громадських організацій (об'єднань) споживачів, порядок оформлення договору з надання послуг для фізичних і юридичних осіб, зразки оформлення документів, а також порядок обслуговування громадян, які користуються пільгами відповідно до чинного законодавства України.

3.18.6. З метою попередження застосування неякісних матеріалів і комплектуючих виробів вогнегасників ПТОВ повинен організувати їх вхідний контроль відповідно до вимог ГОСТ 24297-87.

3.18.7. Матеріали та комплектуючі вироби, які використовуються в технологічних процесах з технічного обслуговування вогнегасників, повинні мати документи, що підтверджують їх якість, комплектність, відповідність вимогам креслень і технічних умов виробника, а також гарантують необхідний термін експлуатації.

3.18.8. ПТОВ є відповідальним за якість проведення технічного обслуговування вогнегасників.

3.18.9. Технічний нагляд за порядком і якістю проведення ПТОВ технічного обслуговування вогнегасників здійснює державний орган, який має на це повноваження згідно з законодавством.

3.19. Загальні вимоги до приймання вогнегасників для надання послуг з їх технічного обслуговування

3.19.1. Приймання вогнегасників для надання послуг з їх технічного обслуговування повинно відбуватися у присутності власника чи його уповноваженого представника і здійснюватися у такому порядку:

- перевірка супровідних документів і заявок споживача щодо надання йому послуг;
- оформлення акта приймання вогнегасників для проведення їх технічного обслуговування.

3.19.2. Вогнегасники повинні відповідати вимогам нормативних документів виробника.

3.19.3. Прийняття вогнегасників на технічне обслуговування необхідно оформлювати актом, який повинен складатися не менше ніж у двох примірниках і підписуватися представниками споживача послуг і ПТОВ.

3.20. Загальні вимоги до проведення технічного обслуговування та ремонту вогнегасників

3.20.1. Особа, відповідальна за пожежну безпеку на об'єкті, зобов'язана направляти вогнегасники на ПТОВ для їх технічного обслуговування у таких випадках:

- за негативними результатами первинного (3.3) або періодичного (3.16) огляду;
після застосування за призначенням;
- по закінченні гарантійного терміну експлуатації.

3.20.2. Не рідше одного разу на рік відповідно до експлуатаційних документів виробника повинно здійснюватися технічне діагностування вогнегасників на ПТОВ.

Допускається технічне діагностування закачних вогнегасників, обладнаних запірно-пусковими пристроями із зворотним клапаном, здійснювати безпосередньо на підприємстві працівником ПТОВ, який має посвідчення установленого зразка. 3.20.3. Першою стадією технічного обслуговування є технічне діагностування, під час якого визначаються:

- відповідність вогнегасників вимогам нормативних та експлуатаційних документів;
технічний стан вогнегасників;
- обсяг робіт, який необхідно провести для забезпечення працездатного стану вогнегасників.

3.20.4. Якщо за результатами технічного діагностування вогнегасник визнається придатним до подальшого очікування застосування за призначенням, то на його корпусі працівником ПТОВ прикріплюється етикетка ПТОВ установленого зразка, на якій здійснюється маркування про проведене технічне діагностування (контрольний знак жовтого кольору).

На етикетці ПТОВ мають бути зазначені:

- назва та юридична адреса ПТОВ;
- номер ліцензії;
- номер сертифіката відповідності;
- місця для маркування про проведене технічне діагностування та технічне обслуговування вогнегасника.

За наявності на вогнегаснику етикетки ПТОВ на ній здійснюється маркування про проведене технічне діагностування (контрольний знак жовтого кольору) із зазначенням дати проведення технічного діагностування та номера посвідчення працівника ПТОВ, який його проводив. У паспорті на вогнегасник працівник ПТОВ записує дату проведення технічного діагностування та номер свого посвідчення на право проведення технічного обслуговування вогнегасників.

3.20.5. Якщо за результатами технічного діагностування вогнегасники визнаються не придатними до подальшого очікування застосування за призначенням, то приймається рішення щодо їх ремонту, технічного опосвідчення, перезаряджання або завершення їх експлуатації.

3.20.6. ПТОВ здійснює технічне обслуговування вогнегасників відповідно до вимог чинних нормативних та експлуатаційних документів на вогнегасники.

3.20.7. На корпусах вогнегасників, які пройшли технічне обслуговування, працівником ПТОВ прикріплюється етикетка ПТОВ установленого зразка, на якій здійснюється маркування про проведене технічне обслуговування (контрольний знак зеленого кольору) із зазначенням дати проведення

технічного обслуговування та номера посвідчення працівника ПТОВ, який його проводив, а також дати проведення наступного технічного обслуговування (контрольний знак червоного кольору). Така сама інформація записується працівником ПТОВ і в паспорті на вогнегасник.

3.20.8. Якщо за результатами технічного діагностування вогнегасники визнаються не придатними до подальшої експлуатації, то вони підлягають зняттю з експлуатації та утилізації у встановленому порядку.

Вогнегасники, які підлягають зняттю з експлуатації та утилізації, дозволяється використовувати для навчання (гасіння модельних вогнищ пожежі, виготовлення макетів тощо), якщо невідповідність їх технічного стану вимогам нормативних та експлуатаційних документів не впливає на безпеку застосування.

Вогнегасники, які не мають маркування, підлягають зняттю з експлуатації, і використання їх для навчання забороняється.

3.21. Загальні вимоги до приймання вогнегасників після технічного обслуговування

3.21.1. Вогнегасники після технічного обслуговування повинні відповідати вимогам експлуатаційних документів і вимогам цих Правил.

- 3.21.2. Приймання вогнегасників споживачем повинно відбуватися у присутності повноважного представника ПТОВ і здійснюватися у такому порядку:
 - перевірка документів, що оформлені ПТОВ;
 - перевірка обсягу та якості проведених робіт з технічного обслуговування вогнегасників;
 - оформлення акта приймання вогнегасників після їх технічного обслуговування.

3.21.3. Вогнегасники надаються споживачеві після відповідного прийняття їх контролером якості ПТОВ (у наряді-замовленні має бути підпис, засвідчений печаткою).

3.21.4. Прийняття вогнегасників після технічного обслуговування необхідно оформлювати актом, який повинен складатися не менше ніж у двох примірниках і підписуватися представниками споживача послуг та ПТОВ. Підписаний споживачем або його представником акт має засвідчувати, що послуги з технічного обслуговування вогнегасників надані згідно з умовами договору.

3.22. Підготовка персоналу ПТОВ

3.22.1. Персонал ПТОВ, який здійснює технічне обслуговування вогнегасників, повинен пройти спеціальні навчання, що включають у себе теоретичний та практичний курс, у навчальних закладах, які мають право на цей вид діяльності згідно із законодавством. Навчальні програми повинні бути погоджені Державним департаментом пожежної безпеки МНС України.

3.22.2. Після закінчення навчання, як зазначено в пункті 3.22.1 цих Правил, персонал ПТОВ повинен пройти перевірку знань. Особам, які виявили задовільні знання, навчальні заклади видають посвідчення на право проведення технічного обслуговування вогнегасників у встановленого

Державним департаментом пожежної безпеки МНС України зразка.
3.22.3. Особи з числа персоналу ПТОВ, які допустили порушення вимог цих Правил та інших документів, що регламентують технічне обслуговування вогнегасників, до самостійної роботи не допускаються.

3.23. Гарантійні зобов'язання ПТОВ

3.23.1. ПТОВ повинен гарантувати відповідність вогнегасників, які підлягали технічному обслуговуванню, вимогам чинних нормативних документів і вимогам споживача, установленим у договорі.

У гарантійних зобов'язаннях повинно бути вказано їх вид, початковий момент нарахування гарантійного строку і його тривалість.

3.23.2. Споживач послуг має право вимагати від ПТОВ установлення гарантійних зобов'язань відповідно до вимог нормативних і експлуатаційних документів та інформації про послуги, які надаються.

3.23.3. Гарантійний строк збільшується на час перебування вогнегасника чи його складальних одиниць на технічному обслуговуванні у постачальника послуги. Зазначений час обчислюється від доби, коли замовник послуги звернувся з рекламацією на надану послугу.

3.23.4. ПТОВ гарантує споживачеві виконання замовлених послуг у строк і в повному обсязі.

3.23.5. ПТОВ забезпечує збереження вогнегасників, які він приймає на гарантійне збереження під час технічного обслуговування, відповідно до акта приймання.

Збитки, пов'язані з утратою, псуванням і пошкодженням майна споживача послуг, відшкодовуються ПТОВ згідно із законодавством.

4. Вимоги безпеки під час експлуатації вогнегасників

4.1. Під час експлуатації вогнегасників необхідно дотримуватись заходів безпеки, викладених у:

ДНАОП 0.00-1.07-94 Правила будови та безпечної експлуатації посудин, що працюють під тиском;

ДСТУ 3675-98 Пожежна техніка. Вогнегасники переносні. Загальні технічні вимоги та методи випробувань;

ДСТУ 3734-98 (ГОСТ 30612-99) Пожежна техніка. Вогнегасники пересувні. Загальні технічні вимоги;

ГОСТ 12.2.037-78 ССБТ. Техника пожарная. Требования безопасности; інструкціях з експлуатації вогнегасників.

4.2. Застосування вогнегасників повинно здійснюватися згідно з паспортами підприємств-виробників та вказівками про порядок дій під час застосування вогнегасників, нанесеними на їх етикетках.

4.3. Забороняється:

експлуатувати вогнегасники з наявністю вм'ятин, здутостей або тріщин на корпусі, на запірно-пусковому пристрої, на накидній гайці, а також у разі порушення герметичності з'єднань вузлів вогнегасника та несправності індикатора тиску (для закачних вогнегасників);

завдавати удари по вогнегаснику;

розбирати і перезаряджати вогнегасники особам, які не мають права на проведення таких робіт;

кидати вогнегасник у полум'я під час застосування за призначенням та вдаряти ним об землю для приведення його до дії;

спрямовувати насадку вогнегасника (гнучкий рукав або розтруб) під час його експлуатації у бік людей;

використання вогнегасників для потреб, не пов'язаних з пожежогасінням.

4.4. Гасіння осередків пожежі, які виникли поза межами приміщень, потрібно здійснювати з навітряного боку.

4.5. Під час гасіння пожежі одночасно кількома вогнегасниками не дозволяється здійснювати гасіння струменями вогнегасної речовини, спрямованими назустріч один одному.

4.6. Вуглекислотні вогнегасники повинні застосовуватись у тих випадках, коли для ефективного гасіння пожежі необхідні вогнегасні речовини, які не пошкоджують обладнання та об'єкти (обчислювальні центри, радіоелектронна апаратура, музеї, архіви тощо).

4.7. Під час застосування вуглекислотного або порошкового вогнегасника для гасіння пожежі електрообладнання, що перебуває під напругою електричного струму до 1000 В, необхідно витримувати безпечну відстань (не менше 1 м) від розпилювальної насадки вогнегасника до струмопровідних частин електрообладнання.

4.8. Забороняється застосовувати водяні та водопінні вогнегасники для ліквідації пожеж обладнання, що перебуває під електричною напругою, а також для гасіння речовин, які вступають з водою в хімічну реакцію, що супроводжується інтенсивним виділенням тепла та розбризкуванням пального.

4.9. Застосування порошкових вогнегасників для захисту обладнання, яке може вийти з ладу в разі попадання в нього вогнегасного порошку (електронне обладнання, електронно-обчислювальні машини), дозволяється лише за відсутності газових вогнегасників.

4.10. Під час гасіння пожежі порошковими вогнегасниками необхідно брати до уваги утворення високої запиленості і як наслідок – зниження видимості в захищуваному приміщенні.

4.11. Під час гасіння пожежі вуглекислотними вогнегасниками необхідно враховувати можливість зниження концентрації кисню в повітрі захищуваного приміщення, особливо якщо воно невелике за об'ємом.

4.11.1. У приміщеннях, де застосування вуглекислотних вогнегасників може створити небезпечну для життя людини концентрацію газів у повітрі, а також у разі застосування пересувних вуглекислотних вогнегасників необхідно використовувати ізолювальні засоби індивідуального захисту органів дихання.

4.11.2. Перед застосуванням пересувних вуглекислотних вогнегасників слід обмежити кількість обслуговувального персоналу, який перебуває у приміщенні.

5. Експлуатація вогнегасників .

Вогнегасники за способом транспортування поділяються на:

- переносні (масою до 20 кг);
- пересувні (масою не менше 20, але не більше 270 кг).

За видом вогнегасної речовини вогнегасники поділяють на:

- водяні;
- пінні;
- порошкові; • газові (вуглекислотні, хладонові);
- комбіновані.

За принципом витиснення вогнегасної речовини вогнегасники поділяють на:

- закачні;
- з балоном стисненого чи зрідженого газу;

У залежності від типу вогнегасники застосовуються для гасіння наступних класів пожежі:

Водяні вогнегасники використовують для гасіння пожеж класу А.

снують вогнегасники із зарядом води зі спеціальними добавками, які дають можливість застосовувати їх для гасіння пожеж класу В.

Пінні вогнегасники використовують для гасіння пожеж класів А та В.

Порошкові вогнегасники залежно від типу вогнегасного порошку використовують для гасіння пожеж класів:

- А, В, С – із зарядом багатоцільового вогнегасного порошку (порошок АВС);
- В, С – із зарядом вогнегасного порошку ВС;
- D – із зарядом спеціального порошку.

Крім того, порошкові вогнегасники придатні для гасіння обладнання, що знаходиться під напругою до 1000 В.

Вуглекислотні вогнегасники застосовуються для гасіння пожеж класу В та електроустаткування, що знаходиться під напругою до 1000 В .

Хладонові вогнегасники використовуються для гасіння пожеж класу В та електроустаткування, що знаходиться під напругою до 1000 В.

Тактика користування хладоновими вогнегасниками аналогічна до тактики користування вуглекислотними вогнегасниками.

Переносні вогнегасники містять в собі обмежену кількість вогнегасної речовини і, як правило, її безперервне подавання відбувається протягом короткого проміжку часу, че-рез що помилки, які допущені під час користування, виправити немає змоги.

Приведення вогнегасників до дії необхідно здійснювати безпосередньо перед їх застосуванням.

Гасіння твердих речовин

Гасіння пожеж класу А можна здійснювати порошковими вогнегасниками із зарядом багатоцільового порошку (А; В; С;) та вогнегасниками із зарядом на водній основі. Гасіння необхідно починати зі сторони вітру з послідовною обробкою місць пожежі з усіх напрямків. Після ліквідації полуменевого горіння необхідно провести розбирання та

догашування тліючих вогнищ пожежі. Водними вогнегасниками і пінними низької кратності струмінь води необхідно подавати в основу полум'я, маніпулюючи насадком для охоплення зайнятої полум'ям поверхні; після того, як полум'я збито, можна наблизитись, продовжувати маніпулювати насадком і, подаючи воду невеликими порціями, покрити максимально можливу площу, гасячи окремі вогнища пожежі.

Після закінчення гасіння за наявності вогнегасної речовини продовжити її подавання з метою охолодження нагрітих поверхонь.

Під час гасіння пожежі класу А вогнегасну піну середньої кратності необхідно подавати так, щоб створювався шар, який покривав би охоплені полум'ям поверхні.

При гасінні пожежі класу А придатні порошкові вогнегасники із зарядом порошку А; В; С. Вогнегасний порошок необхідно подавати до осередка пожежі, переміщуючи струмінь з боку в бік з метою збиття полум'я. Після того, як полум'я збито, треба наблизитись і покрити всю поверхню речовини, що горить, і особливо окремі осередки шаром порошку, при цьому порошок подається переривчастими порціями в місце осередків пожежі. Необхідно звернути увагу, що при гасінні пористої речовини (вата, поролон тощо) вогнегасний порошок не в змозі проникнути у її внутрішні шари, тому після того, як збито полум'я, необхідно догасити осередок пожежі водним вогнегасником або пінним низької кратності для запобігання повторного загоряння.

Гасіння легкозаймистих рідин та горючих рідин

Для запобігання розбризкування горючої рідини, що знаходиться в посудині, або проливів гасіння необхідно починати з відстані, що дорівнює максимальній довжині струменя, направляючи його в основу полум'я. В резервуарах ефективно гасити за допомогою порошкових вогнегасників. Можуть бути застосовані пінні вогнегасники, особливо низької кратності із зарядом розчину плівкоутворюючої піни типу «легка вода» (ППЛВ). Допускається гасіння незначних загорянь вуглекислотними вогнегасниками. Гасіння необхідно починати зі сторони вітру від ближчого борту резервуару або межі розливу. При гасінні порошковим вогнегасником струмінь, якщо він не перекриває вогнища пожежі, необхідно переміщувати швидкими рухами в горизонтальній площині, просуваючись у вибраному напрямку і не залишаючи за собою та і з боків непогашених ділянок. Подачу вогнегасного порошку не зупиняти до ліквідації пожежі.

При гасінні пінним вогнегасником рідини, що знаходиться в резервуарі або розлита на поверхні землі товстим шаром, струмінь необхідно подавати зі сторони вітру.

Під час гасіння пожежі класу В піну слід подавати акуратно на охоплену полум'ям рідину так, щоб вона не розбризкувалась. Під час гасіння рідини в ємності у перший момент піну подають на задній внутрішній борт, а потім у різних напрямках, намагаючись покрити піною всю площу. У випадку гасіння розливу подають струмінь на поверхню горіння та навкруги, створюючи перешкоду поширенню вогню.

При гасінні пінними вогнегасниками низької кратності із зарядом ППЛВ рекомендується після початку видимого ефекту гасіння подачу здійснювати в переривчастому режимі.

Під час гасіння пожежі класу В вуглекислотними вогнегасниками розтруб має бути спрямований в основу вогнища пожежі, що знаходиться найближче до оператора. Під час гасіння оператору необхідно виконувати рухи розтрубом з боку в бік, просуваючись уперед.

Якщо площа гасіння рідини становить 5-7м², то для гасіння доцільно одночасно застосовувати два порошкові вогнегасники. Ранг вогнегасників залежить від характеру пожежі, але це повинні бути вогнегасники не менше ВП-6.

Застосування декількох пінних вогнегасників можливе послідовне, а не одночасне, особливо це стосується вогнегасників із зарядом ППЛВ.

При гасінні витягнутих у довжину вогнищ пожежі (приемки, траншеї, зливні канали та ін.) найбільш доцільно вогнегасну речовину подавати з урахуванням напрямку вітру вздовж всієї канави.

Гасіння рідини, що витікає, необхідно починати з місця її розливу, а потім, піднімаючи струмінь вгору, погасити горящу рідину, що витікає. Якщо всередині вогнища пожежі знаходиться технологічне устаткування, то гасити особливо порошковими вогнегасниками необхідно з різних напрямків, використовуючи декілька вогнегасників. Для пінних вогнегасників, особливо із зарядом ППЛВ, одночасне застосування вогнегасників не обов'язкове.

Гасіння газів

При ліквідації гасіння газового факела із пошкодженого трубопроводу або технологічного обладнання з діаметром отвору до 90 мм гасіння здійснюється порошковим вогнегасником середньою частиною порошкового струменя. Струмінь в початковий момент подається в основу газового факела з наступним переміщенням вздовж його розповсюдження (вісь факела та вісь струменя повинні при переміщенні ставати паралельними).

При недосягненні гасіння одним вогнегасником атака повторюється з використанням одночасно декількох вогнегасників.

Рекомендується для захисту від високого теплового потоку, що виділяється при горінні газів, використовувати екрануючу здатність порошкової хмари, тобто перед гасінням до вогнища пожежі необхідно підходити одночасно з подачею порошку.

Гасіння електрообладнання, що знаходиться під напругою. Можливе застосування порошкових або газових, у тому числі вуглекислотних, вогнегасників при напрузі до 1000 В. Гасіння здійснюється з відстані не менше 1 м.

При гасінні силового та освітлювального обладнання, що знаходиться в шафах, вогнегасну речовину необхідно подавати всередину шафи. Для забезпечення безпеки та попередження повторних загорянь електрообладнання необхідно при першій можливості знеструмити. Після цього доцільно догасити вогнегасником на водній основі.

Гасіння пожеж на сільськогосподарській техніці

Загоряння на тракторах, комбайнах частіше за все виникають від попадання горючо-змащувальних матеріалів (ГЗМ) на нагріті до високих температур деталі. Необхідно враховувати, що при цьому ГЗМ стікають на землю, в результаті чого загоряються солома та трава під машиною. Тому необхідно діяти швидко та рішуче, без метушні. Можна рекомендувати приблизно такий порядок дій:

- взяти вогнегасник і привести його до дії: висмикнути чеку, для вогнегасників, в яких газ-витискувач знаходиться в балоні високого тиску, натиснути на кнопку проколювання мембрани балона;
- наблизитись до вогнища пожежі зі сторони вітру на незначну відстань (приблизно 2-3 м);
- направити розпилювач на передній край поверхні, що горить, переміщуючи його зі сторони в сторону в горизонтальній площині і просуваючись вперед, поки пожежу не буде погашено. Для порошкових вогнегасників такі рухи необхідно здійснювати швидко, підрізаючи полум'я біля поверхні;
- після гасіння проливу біля трактора чи комбайна необхідно перейти на гасіння машини послідовно знизу вгору;
- після гасіння пожежі необхідно прослідкувати, щоб не залишилось непогашених вогнищ пожежі. Для такого виду пожежі придатні порошкові вогнегасники не менше ВП-6 або пінні бажано низької кратності із зарядом розчину ППЛВ, ВПН-9.

Необхідно враховувати, що порошковий вогнегасник працює 13-15 с, тому якщо пожежу погашено раніше, необхідно негайно зупинити подачу вогнегасного порошку для того, щоб була можливість дотушити сховані вогнища пожежі та на випадок гасіння можливого повторного загоряння горючих речовин.

Якщо пожежа виникла в со-ломонакоплювачі, комбайн необхідно вивести із загону. Гасити пожежу можна порошковими, пінними або водними вогнегасниками. Водний вогнегасник рекомендовано з компактним струменем, а пінні вогнегасники – низької кратності із зарядом ППЛВ. Порошковими вогнегасниками доцільно працювати в переривчастому режимі. Найбільш ефективним буде спочатку збити полум'я порошковим вогнегасником, а потім обробити всю поверхню вогнегасником на водній основі. Якщо є можливість, то доцільно здійснювати гасіння одночасно порошковим та вогнегасником на водній основі.

Гасіння пожеж в приміщеннях

Пожежі та загоряння в приміщеннях супроводжуються значним задимленням та високою температурою, що не дає можливості працювати з вогнегасником в приміщеннях без індивідуальних засобів захисту. Тому необхідно застосовувати вогнегасник в перші хвилини виникнення загоряння. Тип вогнегасника залежить від класу пожежі, що виникла. Найбільш універсальним є порошковий вогнегасник з зарядом багатоцільового порошку. Але його застосовувати можна при відсутності в

приміщенні людей. При наявності в приміщенні людей доцільно застосовувати вогнегасники на водній основі.

Якщо при гасінні застосовувався порошковий вогнегасник, то після ліквідації горіння найбільш доцільно для догашування тліючих речовин та охолодження поверхонь застосовувати вогнегасники на водній основі, особливо з розпиленням струменем.

Необхідно пам'ятати, що при горінні в приміщенні твердих речовин та матеріалів (пожежі класу А) подавати вогнегасний порошок зовні приміщення для забезпечення об'ємного гасіння не ефективно. Така тактика тільки погіршить ситуацію, тому що буде погіршена видимість та забруднене виявлення вогнищ пожежі.

Гасіння пожеж автотранспортних засобів

Гасіння загоряння двигуна, а також місць розташування коробки передач необхідно починати з відстані не більше 2-3 м. Найбільш ефективний -порошковий вогнегасник. Порошковий струмінь направляти безпосередньо на вогнище пожежі, що дасть можливість повністю «накрити» місце пожежі порошковою хмарою і ліквідувати або локалізувати пожежу. При горінні проливів пального біля транспортного засобу гасіння доцільно здійснювати порошковим вогнегасником, починаючи з проливу і послідовно переходити знизу вгору на гасіння джерела виливання пального. Можна застосовувати й інші вогнегасники.

Під час гасіння порошковий струмінь необхідно направляти зі сторони вітру на передній край горящої поверхні, переміщуючи розпилювач швидкими рухами із сторони в сторону в горизонтальній площині, пересуваючись вперед, поки горіння не буде ліквідовано. Гасіння пожежі в салоні легкового автомобіля або кабіні грузового рекомендується здійснювати порошковим або вогнегасником на водній основі, починаючи з відстані 1-2 м подаючи струмінь через відкрите вікно або двері із сторони протилежної розташування бензобаку.

При загорянні автопокришок гасіння рекомендується починати зі сторони вітру з відстані не менше 1 м. Струмінь необхідно подавати знизу вгору в сторону полум'я.

У випадку значної пожежі автомобіля гасити його необхідно декількома вогнегасниками, одночасно направляючи порошковий струмінь знизу вгору, оброблюючи всю гарячу поверхню.

У випадку загоряння вантажу на автотранспорті вид застосовуваного вогнегасника залежить від виду вантажу.

Гасіння металів та їх сплавів (титан та інші)

За певних фізичних умов легкі метали, у тому числі і титан та його сплави, схильні до горіння. Масивні відливки металів не самозагоряються, але в змільченому стані (стружка, пил, тирса) це цілком можливо. Джерелом загоряння може бути відкрите полум'я, електричні розряди, нагрів частинок при механічних обробках деталей на металорізальних станках. Метали горять в середовищі вуглекислого газу, бурно реагують з водою, розкладаючи її на водень та кисень. Тому найбільш перспективним засобом для гасіння металів

є вогнегасні порошки. Для гасіння необхідно застосовувати спеціальні порошки типу ПХК (ТУ 0968286-06-94) (Росія), Векон Д/1 (ТУ 2149-036-10968286-97) (Росія) тощо. Подача вогнегасного порошку на метал, що горить, повинна бути спокійна. Нині промисловість не виготовляє технічних засобів, які можуть застосовуватися для гасіння металів. При необхідності серійні вогнегасники можна доопрацювати. Для цього придатні порошкові вогнегасники не менше ВП-9.

Найпростішим доопрацюванням є зміна штатного насадка-розпилювача на насадок-розпилювач типу зрошувача пінного дренчерного ОДП. Тиск у корпусі вогнегасника повинен бути (0,4(0,6) МПа, при більшому тиску насадок заспокоювач такого тиску не може забезпечити спокійну подачу вогнегасного порошку.

При гасінні стружки з вогнегасника типу ВП-9 насадок необхідно розмішувати на висоті 50-100 мм над поверхнею, що горить, здійснюючи коливання насадком в горизонтальній площині для рівномірного покриття поверхні вогнегасним порошком. Одним таким вогнегасником можна погасити титанову стружку на площі не більше 0,1 м² при товщині шару не більше 0,25 м. При більшій площі необхідно застосовувати вогнегасники пересувні ВП-100, при їх відповідній модернізації. Доцільно застосовувати вогнегасник з балоном високого тиску, в якому зберігається газ-витискувач. Газ-витискувач в корпус вогнегасника необхідно подавати через редукційний клапан, який відрегульований на (0,5н-0,7) МПа.

Насадок-заспокоювач необхідно розмішувати на висоті 100-250 мм над поверхнею стружки, що горить.

Враховуючи те, що при взаємодії порошкового складу К-30 з полум'ям виділяється велика кількість їдких продуктів розкладу, цей порошковий склад не рекомендовано для гасіння металів у приміщенні.

Характерні помилки під час користування вогнегасниками
Найбільш характерні помилки під час користування вогнегасниками:

- неправильно обраний тип вогнегасника (не відповідає класу пожежі);
- порушення порядку дій під час користування вогнегасником;
- перевертання вогнегасника та ударяння його об землю;
- значне відхилення від вертикальної осі під час гасіння, внаслідок чого відбувається неповне використання вогнегасної речовини;
- неправильні тактичні прийоми гасіння вогнегасником (неправильно обрані напрямки подавання вогнегасної речовини та відстань, з якої вона подається).

Техніка безпеки

Експлуатація вогнегасника повинна здійснюватись згідно з інструкцією виробника.

Забороняється:

- експлуатувати вогнегасники з наявністю вм'ятин, здутостей або тріщин на корпусі, на запірно-пусковій головці, на накидній гайці, а також в разі порушення герметичності з'єднань вузлів вогнегасника та несправності індикатора тиску;

- наносити удари по вогнегаснику;
- спрямовувати під час експлуатації насадок вогнегасника (гнучкий рукав або розтруб) у бік людей.

Під час гасіння пожежі з використанням газових (вуглекислотних та ін.) вогнегасників необхідно брати до уваги можливість зниження концентрації кисню у повітрі захищуваного приміщення, особливо якщо воно невелике за об'ємом. Тому під час застосування цих вогнегасників, особливо пересувних, необхідно використовувати ізолювальні засоби індивідуального захисту.

Під час застосування вуглекислотних вогнегасників треба враховувати те, що під час викидання вогнегасної речовини температура поверхні розтрубу може знижуватись до мінус 60 °С і це може призвести до обмороження руки, якщо оголеною рукою тримати розтруб. Під час застосування порошкових вогнегасників необхідно брати до уваги можливість високої запиленості, і як наслідок, – зниження видимості у захищуваному приміщенні.

Під час гасіння пожежі електрообладнання за допомогою вуглекислотних, хладонових або порошкових вогнегасників необхідно додержувати безпечну відстань (не менше 1 м) від насадка (розтрубу) або корпусу вогнегасника до струмопровідних частин електрообладнання. При гасінні пожежі за допомогою пінного чи водяного вогнегасника необхідно знеструмити приміщення й устаткування.

Розроблено:

Завідувач господарства,
відповідальний за
протипожежний стан

Володимир ГРИГОРАШ

Погоджено:

Інженер з охорони праці

Тетяна МАЗУР